

Nedsättning av en byggsanktionsavgift

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:104 Nedsättning av en byggsanktionsavgift och tre motioner från 2012 års allmänna motionstid.

I propositionen föreslås att gällande grunder för befrielse från byggsanktionsavgift i plan- och bygglagen (2010:900) kompletteras med en möjlighet att i ett enskilt fall sätta ned en byggsanktionsavgift som inte står i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen. Det föreslås även att en av plan- och bygglagens sanktionsbestämmelser förtydligas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Nedsättning av en byggsanktionsavgift	5
Särskilt yttrande	7
Nedsättning av en byggsanktionsavgift (S, MP, V)	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Nedsättning av en byggsanktionsavgift

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:104 och avslår motionerna 2012/13:C281 av Christer Akej (M), 2012/13:C317 av Gustav Nilsson (M) och 2012/13:C405 av Peter Jeppsson (S).

Stockholm den 2 maj 2013

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD) och Marianne Berg (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Boverket har i skrivelser av den 21 februari och den 10 maj 2012 samlat ett antal förslag till ändringar i plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338), däribland några förtydliganden i plan- och bygglagens sanktionsbestämmelser. Vidare har en del tillämpningssvårigheter aktualiserats sedan de nya sanktionsbestämmelserna trädde i kraft, och regeringen har uppmärksammat på behovet av att införa ytterligare möjligheter till avgiftsbefrielse.

Frågan om förtydliganden i plan- och bygglagens sanktionsbestämmelser samt ett förslag om att införa en möjlighet om i ett enskilt fall sätta ned en avgift som inte står i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen har behandlats i en promemoria upprättad inom Socialdepartementet. Lagförslagen har remissbehandlats tillsammans med förslag till ändringar i plan- och byggförordningen, där det bl.a. föreslås en generell sänkning av byggsanktionsavgifternas nivåer.

I propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att gällande grunder för befrielse från byggsanktionsavgift i plan- och bygglagen (2010:900) kompletteras med en möjlighet att i ett enskilt fall sätta ned en byggsanktionsavgift som inte står i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen. Det föreslås även att en av plan- och bygglagens sanktionsbestämmelser förtydligas.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlar utskottet emellertid tre motioner från allmänna motionstiden 2012. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Nedsättning av en byggsanktionsavgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionerna.

Jämför särskilt yttrande (S, MP, V).

Bakgrund

Bestämmelser om byggsanktionsavgift finns i 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL. En byggsanktionsavgift ska tas ut om någon bryter mot en bestämmelse i 8–10 kap. PBL eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 16 kap. 2–10 §§ eller mot en bestämmelse i en EU-förordning om krav på byggnadsverk eller byggprodukter. Regeringen har i plan- och byggförordningen (2011:338), förkortad PBF, meddelat föreskrifter om med vilka belopp som byggsanktionsavgiften tas ut till följd av olika överträdelser.

Av propositionen framgår att regeringen bereder ett förslag med ändringar av bestämmelserna om sanktionsavgifterna i PBF avseende en generell sänkning av byggsanktionsavgifternas nivåer. Enligt propositionen bör förordningsändringarna träda i kraft samtidigt med de lagändringar som föreslås i propositionen.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att plan- och bygglagens bestämmelser om befrielse från byggsanktionsavgift ska kompletteras med en bestämmelse, 11 kap. 53 a §, om nedsättning av en avgift i ett enskilt fall. Nedsättning ska få ske om avgiften inte bedöms stå i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen. Avgiften ska få sättas ned till hälften eller en fjärdedel. Vid prövningen av frågan om nedsättning ska det särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art.

Vidare föreslår regeringen att vissa redaktionella ändringar ska göras i 11 kap. 52 § plan- och bygglagen för att förtydliga att bestämmelsen tar sikte på regeringens föreskrifter.

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2013. Bestämmelserna i 11 kap. 53 a § ska dock tillämpas för tid fr.o.m. den 2 maj 2011.

Motionerna

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlar utskottet emellertid tre motioner från allmänna motionstiden 2012.

Enligt motion 2012/13:C281 av Christer Akej (M) har nya PBL lett till att orimliga sanktionsavgifter tas ut för olovligt byggande. Motionären föreslår att riksdagen i ett tillkännagivande ger regeringen i uppdrag att se över möjligheterna att införa ett rimligare och mer rättssäkert avgiftssystem.

Även i motion 2012/13:C317 av Gustav Nilsson (M) hävdas att de nya reglerna för byggsanktionsavgift lett fram till orimligt höga avgifter i vissa situationer. Mot denna bakgrund föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheterna att ändra reglerna för byggsanktionsavgiften.

Peter Jeppsson (S) föreslår i motion 2012/13:C405 ett tillkännagivande om att det bör införas en gräns för högsta nivån på en byggsanktionsavgift. Motionären framhåller att avgiftens koppling till byggnadens area kan leda till orimligt höga avgifter.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av propositionen har vissa tillämpningssvårigheter uppmärksamats när det gäller reglerna för byggsanktionsavgift i den nya plan- och bygglag som trädde i kraft den 2 maj 2011. Vidare har kritik riktats mot att reglerna i vissa fall leder till avgifter som kan upplevas som oskäligt höga. Denna kritik kommer också till uttryck i de motioner från allmänna motionstiden som behandlas i betänkandet.

Regeringens lagförslag innebär att det i ett enskilt fall blir möjligt att sätta ned en byggsanktionsavgift som inte står i rimlig proportion till den aktuella överträdelsen. Det bör vidare noteras att regeringen bereder ett förslag med ändringar av bestämmelserna om sanktionsavgifterna i plan- och byggförordningen avseende en generell sänkning av byggsanktionsavgifternas nivåer. Enligt utskottets bedömning torde den sammantagna effekten av dessa förändringar innebära att bestämmelserna om byggsanktionsavgift påtagligt ändras på ett sådant sätt som efterfrågas i de aktuella motionerna. Något tillkännagivande i frågan är således inte erforderligt.

Utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag och avslå de aktuella motionerna.

Särskilt yttrande

Nedsättning av en byggsanktionsavgift (S, MP, V)

Veronica Palm (S), Carina Ohlsson (S), Hillevi Larsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Marianne Berg (V) anför:

Beslutet i riksdagen 2010 om att införa den nuvarande plan- och bygglagen togs med stöd av endast de fyra regeringspartierna. De övriga riksdagspartierna ansåg att det fanns sådana brister i propositionen att regeringens förslag inte borde genomföras utan att först ha genomarbetats. En omfattande kritik mot regeringens förslag hade också framkommit under lagrådsgranskningen. Lagrådet konstaterade att lagförslaget hade utarbetats under stark tidspress och innehöll flera oklarheter.

Under de två år som lagen har varit i kraft har farhågorna för brister i lagstiftningen kommit att besannas i flera avseenden. Det gäller bl.a. den fråga som är aktuell i detta ärende, dvs. det nya systemet med byggsanktionsavgifter som infördes genom den nya lagen. Kritiken har gällt både regleringen i lagen och de avgiftsnivåer som regeringen har fastställt genom förordningen.

Vi har i detta betänkande ställt oss bakom förslaget om ändringar i bestämmelserna i plan- och bygglagen eftersom det ger större möjligheter att anpassa byggsanktionsavgiften i ett enskilt fall. Samtidigt vill vi framhålla att den huvudsakliga kritiken har gällt det regelsystem för avgifterna i plan- och byggförordningen som regeringen har fastställt genom sin föreskriftsrätt. Vi förutsätter därför att den revidering av förordningen som regeringen utlovat kommer att beakta de synpunkter på avgiftsnivåerna m.m. som framförts av bl.a. många kommuner.

Avslutningsvis vill vi erinra om att riksdagen tidigare under våren 2013 genom ett tillkännagivande uppmanade regeringen att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppgift att föreslå ändringar i plan- och bygglagen som bl.a. kan leda till en snabbare och enklare plan- och byggprocess (bet. 2012/13:CU9, rskr. 2012/13:176).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:104 Nedsättning av en byggsanktionsavgift:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:C281 av Christer Akej (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om orimliga sanktionsavgifter för olovligt byggande.

2012/13:C317 av Gustav Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att om möjligt se över förutsättningarna att ändra i PBL.

2012/13:C405 av Peter Jeppsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktionsavgifterna vid brott mot plan- och bygglagen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900) dels att 11 kap. 52 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 kap. 53 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

52 §

Byggsanktionsavgiftens storlek ska framgå av de föreskrifter som har *meddelats* med stöd av 16 kap. 12 §. Avgiften får uppgå till högst 50 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. När avgiftens storlek *bestäms*, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

Byggsanktionsavgiftens storlek ska framgå av de föreskrifter som *regeringen* har *meddelat* med stöd av 16 kap. 12 §. Avgiften får uppgå till högst 50 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. När *regeringen* *meddelar föreskrifter* om avgiftens storlek, ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser.

53 a §

En byggsanktionsavgift får i ett enskilt fall sättas ned om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som har begåtts. Avgiften får sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid prövningen enligt första stycket ska det särskilt beaktas om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet eller om överträdelsen av andra skäl kan anses vara av mindre allvarlig art.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013. Bestämmelserna i 11 kap. 53 a § tillämpas dock för tid från och med den 2 maj 2011.